

Job spreekt tot God

In drie discussierondes doen Job en zijn drie vrienden allerlei uitspraken over elkaar, maar ook over God. De vierde persoon die aan het woord komt, Elihoe, verwoordt soortgelijke meningen, maar op zijn eigen wijze.

In Job 42:7 doet God een uitspraak over wat Job en zijn drie vrienden gezegd hebben. Daarin zegt hij dat de vrienden niet *nechonah* gesproken hebben zoals Job.

In het laatste deel van dit vers kom ik drie problemen tegen:

Allereerst het 'spreken tot mij'.

En dan de betekenis van het woord *nechonah*.

Tenslotte de zinsnede 'zoals mijn knecht Job'.

Spreken tot:

Het werkwoord *dibbeer*, 'spreken' komt 37 keer voor in het boek Job, en wel op de volgende plaatsen:

Job 1:16, 17, 2:10 (2x), 13, 7:11, 9:35, 10:1, 11:5, 13;3, 13:7 (2x), 13, 22, 16:4, 6, 18:2, 19:18, 21:3 (2x), 27:4, 32:7, 16, 20, 33:2, 14, 31, 32, 33, 37:20, 40:5, 27, 42:4, 7 (2x), 8, 9.

De onderstreepte teksten geven aan wanneer het werkwoord *dibbeer*, 'spreken' met het voorzetsel *el*, 'tot', verbonden is. Dit is in totaal 7 keer in het boek. En alle keren gaat het over 'spreken tot', en nooit heeft het de betekenis van 'spreken over'. In 'spreken over' zou *dibbeer* met het voorzetsel *al* verbonden moeten worden.

Alle mij bekende vertalingen zoals de NBV21, HSV, NBG, Willibrordvertaling, Koster, Oussoren, Chouraqui, Buber-Rosenzweig, Hesse, Rowley Jagersma, van de Beek, Driver en Gray, Matthes, Schroten, Duhm, Budde, Wilde en Wolfers vertalen 'spreken over'. Alleen de Septuaginta vertaalt 'spreken tegenover mij'.

Maar Fokkelman heeft m.i. in zijn boek 'Job in vorm' aangetoond dat men echt moet vertalen 'spreken tot'. Hij baseert zich op de andere 6 keren in het boek Job waar *dibbeer el* ook de betekenis heeft van 'spreken tot'.

Nechonah:

Dit woord is afgeleid van een werkwoord dat 'vaststaan', 'stevig staan' betekent. Het woord *nechonah* betekent dan ook letterlijk 'vaststaand', 'vast', en vandaar: 'vol overtuiging'. De drie vrienden lijken wel vol overtuiging tot Jób gesproken te hebben, maar nergens hebben zij God zelf aangesproken. Ze hebben alleen maar óver God gesproken.

Zoals mijn knecht Job

Deze uitdrukking is op twee manieren te lezen: Bedoelt God dat Job wél *nechonah* tot hem gesproken heeft en de drie vrienden niet? Maar men zou ook kunnen lezen dat God bedoelt dat Job evenmin als zijn vrienden *nechonah* tot hem gesproken heeft. Deze tweede mogelijkheid lijkt in tegenspraak met wat bij 'spreken tot' hierover gezegd is. Voor de duidelijkheid zou ik 'zoals mijn knecht Job' willen aanvullen tot: Zoals mijn knecht Job wél gedaan heeft.

Conclusie:

In het sprookje van Anderson 'De nieuwe kleren van de keizer' gaat het over een collectief dwangdenken. Om niet voor onnozel of onkundig versleten te worden gaan alle mensen die iets denken voor te stellen mee in een bepaalde gedachtegang. Want niemand wil voor

achterlijk gehouden worden. Zo bestaan de kleren van de keizer alleen maar in de verbeelding van de mensen. Tot een nuchter klein kind de ballon doorprijkt en zegt dat de koning helemaal geen kleren aanheeft.

Zo'n denkdwang komt op allerlei gebieden voor, en zeker in de wetenschap. Dit woord 'denkdwang' ontleen in aan het boek van Pim van Gool, hoogleraar neurologie, die over dit verschijnsel schrijft in zijn boek 'Denkdwang, Hoe Ludwick Fleck de nazi's misleidde') Ook in de taalwetenschap. Als een hooggeleerde iets beweert, wie zou een afwijkende mening durven verkondigen?

Als vrijwel alle vertalingen weergeven dat Job zijn woorden herroept (Job 42:6), wat echt niet waar is, en iedereen vertaalt dat Job 'juist ván God gesproken heeft', wie zou dit dan durven tegenspreken?

Lukas de Grootte, Augustus 2023